

МАКЕДОНСКА АКАДЕМИЈА НА НАУКИТЕ И УМЕТНОСТИТЕ

СПОМЕНИЦА

ПОСВЕТЕНА НА
ОЛИВЕРА ЈАШАР-НАСТЕВА
РЕДОВЕН ЧЛЕН НА МАКЕДОНСКАТА АКАДЕМИЈА
НА НАУКИТЕ И УМЕТНОСТИТЕ

СКОПЈЕ 2000

Уредник: акад. Блаже Ристовски

На 9 јануари 2000 година почина академик Оливера Јашар-Насиева, истражни научник и балканолог. За дописен член на Македонската академија на науките и уметностите е избрана на 14 мај 1979 година, а за редовен на 21 ноември 1983 година.

По повод смртта на академик Оливера Јашар-Насиева во Македонската академија на науките и уметностите на 11 јануари се одржа комеморативна седница, на која за живојот и делото на починатата говорела акад. Милан Ѓурчинов – од името на Одделението за лингвистика и литературна наука и проф. Димитар Пандев – од името на Филолошкиот факултет.

Во оваа публикација ги објавуваме одржаните говори и библиографијата на трудовите на академик Оливера Јашар-Насиева.

Акад. Милан Ѓурчинов,
секретар на Одделението за лингвистика
и литературна наука при МАНУ,
Скопје

ГОВОР НА КОМЕМОРАТИВНАТА СЕДНИЦА

Почитувано семејство на Оливера Јашар-Настева,
почитуван претседател на МАНУ, акад. Ефремов,
уважени академици,
почитувани присутни роднини и пријатели, колеги,
соработници на проф. д-р Оливера Јашар-Настева,

По долга и тешка болест на 9 јануари оваа година згасна животот на академикот Оливера Јашар-Настева, нашата ценета и драга колешка, долгогодишен и заслужен член на МАНУ. Повод е тоа, иако тажен и тежок за сите нас, да ја осветлиме макар и на ваков начин нејзината животна врвица, како и несомнениот научен и творечки придонес кој таа го вгради минувајќи низ таа врвица.

Оливера Јашар-Настева е родена на 25 ноември 1922 година во Белград. Основното и средното образование го завршила во Скопје, а матурирала во Белград. Студиите ги започнала по војната во Белград, а ги завршила во Скопје, каде што и дипломирала во 1949 година со одличен успех на групата француски јазик и литература при Филозофскиот факултет. Во текот на студиите, како и по дипломирањето, работела како професор по француски и македонски јазик во неколку средни училишта во Скопје. Во 1959 го-

дина била избрана за асистент при Катедрата за јужнословенски и балкански јазици. Својата докторска дисертација на тема „Турските лексички елементи во македонскиот јазик“ ја има одбрането во јуни 1962 година на Филозофскиот факултет во Скопје. За доцент по предметот Историја на македонскиот јазик при тој факултет била избрана во 1964 година, за вонреден професор во 1959 година, а за редовен во 1975 година. Од 1964 година таа учествува и во изведувањето на наставата по албански јазик при Филозофскиот, односно Филолошкиот факултет во Скопје, а неколку години е ангажирана од страна на својот факултет и во организирањето на групата за турски јазик и литература, така што од 1976 година неколку години ја врши должноста и шеф на таа катедра. Долги години проф. Настева го држи и предметот Општа лингвистика, како на редовните, така и на постдипломските студии. Во 1979 година таа беше избрана и за член на Турската академија на науките „Турк Дил Курумун“.

Научниот интерес на акад. Настева се концентрира во неколку области, но пред сè, тоа е областа на балканистиката, каде што нејзините научни остварувања се бездруго најголеми и најзначајни. Во тој контекст треба да бидат одбележани темелните и долгогодишни проучувања на влијанијата на турскиот и на другите несловенски балкански јазици врз лексиката и идиоматиката на македонскиот јазик и теоријата на контактната лингвистика во поширока смисла. Докторската дисертација на Настева за турските лексички елементи во македонскиот јазик е неодминлив извор за сите истражувачи на таа проблематика. Нејзината студија за турските калки во македонскиот јазик предизвика голем интерес и широки одзиви во научните средини.

Како резултат на заедничките проучувања со акад. Блаже Конески, чиј близок соработник и верен следбеник беше Оливера Настева, од областа на историјата на македонскиот јазик посебно се издвојува хрестоматијата „Македонски текстови X–XX век“ (прво издание – 1966; второ, дополнето – 1972). Дело кое содржи репрезентативен избор на македонски текстови и го прикажува развојот на словенската писменост во Македонија, како и историскиот развој на македонскиот јазик при што е остварена периодизација на македонскиот писмен јазик.

Погоре одбележанавана насока на проучувањата на турските лексички елементи со текот на времето се проширува и добива нови, збогатени димензии што се огледува во нејзината монографија „Турските елементи во јазикот и стилот на македонската народна поезија“, во која мошне успешно се проучени стилските вредности на турцизмите во јазикот на нашата народна поезија.

Акад. Јашар-Настева беше многу добро и сестрано подготвен лингвист која при останатите свои квалитети ја имаше таа ретка предност да ги владее, покрај европските (францускиот и италијанскиот), и балканските јазици (турскиот, албанскиот, романскиот), што беше од посебно значење за нејзините широки и компетентни научни зафати во сферата на балканолошките студии. За нејзиното име се поврзани работите околу разработката на ред прашања сврзани со т.н. балкански лингвистички сојуз. Не е ни малку случајно што Јашар-Настева стоеше со години на чело на нашиот Национален комитет за проучувања на Југоисточна Европа, во чијашто работа таа беше извонредно активна, особено на меѓународен план, настапувајќи со свои реферати на голем број конгреси и научни симпозиуми од оваа област ширум Европа и бранејќи го нашиот културен идентитет, посебноста и автентичноста на нашиот литературен јазик. Таа беше член на највисоките меѓународни тела од оваа организација (АИССЕЕ), а за последен пат ја потврди својата преданост на овој дел од својата научна вокација, организирајќи го интернационалниот научен собир во Охрид, во 1997 година, кој беше високо оценет, од мериторна и организациска страна, во меѓународните балканистички научни кругови.

Иако во центарот на научните интереси на акад. Јашар-Настева постојано се наоѓаше лексиката, нејзините стручни и научни љубопитства со текот на годините го ширеа својот дијапазон. Таа ги третираше и другите рамништа во студиите за интерференцијата на македонскиот, од една страна, и турскиот и албанскиот, од друга страна, што покажуваше дека во Република Македонија имаме случаи на пенетрација не само на лексичко, но и на морфолошко ниво, што беше од посебен теоретски интерес за изучувањето на јазиците во контакт. Освен тоа, во последната фаза од својот живот и дело таа ги третираше прашањата од историјата на македонскиот народ во социолингвистичките рамки на неговиот развоток и пошироко културната историја на македонскиот XIX век, организацијата на лексичкиот фонд на македонскиот јазик, сè

до темите и содржините кои ја зафаќаа лингвистичката и теоретско-литерарната проблематика на нашиот XX век. Да спомнеме во оваа пригода само некои од нејзините прилози од оваа насока, некои од кои претставуваат цели студии: „За хуморот кај Марко Цепенков“, „Лексичко-семантичкиот подсистем на бои во современиот македонски јазик“, „Кузман Шапкарев и ароманскиот фолклор“, нејзините аналитички трудови посветени на најзначајниот наш преродбеник Григор Прличев, компаративната студија за Рацин, Конески и Јаворов, „За лексичко-стилистичките особености на јазикот на Рајко Жинзифов во расказот ‘Прошедба’“, „Интересот и придонесот на Блаже Конески за македонската лексикографија“, „За Иво Андриќ и неговите размислувања за јазикот и стилот“, сè до последниот труд „Местото на романските и балканските јазици во творештвото на полиглотот Прличев“, поднесен на Првите романистичко-балканистички средби во чест на проф. Божидар Настев во 1998 година.

Во МАНУ акад. Настева го водеше повеќегодишниот проект „Речник на турцизмите во македонскиот јазик“, при што, како сестрано подготвена за преземената задача, таа со своите соработници обработи бројни прашања од фонетската и морфолошката адаптација на турцизмите на македонска почва, како и нивната стилска и регионална маркираност.

Научниот интерес како и творечките резултати, како што гледаме, на акад. Јашар-Настева беа големи и разнострани. Нејзината библиографија опфаќа околу 150 единици, меѓу кои и бројни рецензии, што е за жал реткост во денешно време, а што сведочи за нејзината жива, креативна реакција на сè што се случуваше во нашата научна средина.

Тесно сврзани со научната дејност на акад. Настева беа и нејзините бројни настапи на научните меѓународни собири и конгреси, како и нејзините предавања на странски универзитети. Таа учествувала со забележани реферати на славистички конгреси во Прага, Варшава, Загреб, на балканолошките конгреси во Софија и Атина, на Меѓународниот конгрес за албанолошки истражувања во Палермо, на Меѓународниот конгрес на ориенталистите во Париз и на многу други научни собири што овде нема да ги спомнеме. Секаде крајно совесно, аргументирано и со целосна решителност да се брани научната вистина. Таа одржа посебен двосеместрален

курс од областа на балканологијата во 1968/69 година на Универзитетот во Минхен, од 1972 година била повеќе години ангажирана во наставата на Ориенталниот универзитетски центар во Неапол, со одделни предавања настапила на универзитетите во Амстердам, Гронинген, Утрехт, Лајден, Букурешт, Тирана, Анкара и други универзитетски центри.

На крајот можеме со право да речеме дека акад. Оливера Јашар-Настева беше во секој поглед една широко образована, стамена и ретко акрибична личност која своите истражувања ги обавуваше со максимална внатрешна концентрација и целосен творечки и морален ангажман. Како таква, таа ќе биде запаметена кај сите со кои во текот на својот богат научнички век соработувала, а пред сè кај помладите генерации лингвисти на кои им беше советник и ментор, а пред сè поттик и драгоцен пример.

Со смртта на Оливера Јашар-Настева нејзиното семејство го губи својот самопрегорен и незаменлив родител, Одделението за лингвистика и литературна наука при МАНУ – својот долгогодишен високо ценет член и колега, македонската лингвистика и македонската наука во целост остануваат без значајна творечка личност во една за нас во овој момент исклучително сензибилна и битна област, во која нејзиното присуство беше неопходно и драгоцено, а нејзиниот придонес крупен и непобитен.

Нека ѝ е вечна слава!

Проф. Димитар Пандев
Филолошки факултет
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“
Скопје

ГОВОР НА КОМЕМОРАТИВНАТА СЕДНИЦА

Почитувано семејство Настеви,
почитувани присутни, членови на МАНУ,
колеги и колешки,

Се собравме да ѝ оддадеме почит на нашата драга професорка Оливера Јашар-Настева и да си спомнеме што сè направила за нас, за да можеме полесно да ѝ се оддолжимо и во убаво да ја споменуваме.

Професорката, впрочем, ни оставила такви мигови.

Наставно-научниот ангажман на професор Оливера Јашар-Настева е вграден во растежот на Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици. Таа доаѓа на Катедрата во 1959 година по еден веќе солидно исполнет и врвно оценет период во наставната практика во средното образование, исполнувајќи го на тој начин долгот спрема времето.

Но, бездруго, токму таквата практика била неопходна за растежот на самата Катедра со тогашен назив Катедра за јужнословенски и балкански јазици.

Универзитетскиот ангажман на Настева се совпаѓа токму со периодот на зацврстувањето на македонистиката на Катедрата

за македонски јазик и јужнословенски јазици и на постапно оформување на нови катедри на тогашниот Филозофски факултет со програми кои во одредена мера претходно се предавале на Катедрата за јужнословенски и балкански јазици. Во тој поглед, основен е токму придонесот на Оливера Јашар-Настева во оформувањето на катедрите за албански и за турски јазик, како и осмислувањето и продлабочувањето на балканистичките проучувања на Катедрата за македонски јазик, прво во рамките на постдипломските студии (од 1971), а потоа и во редовните студии (од 1977).

На Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици професор Оливера Јашар-Настева ги поминува сите звања, од најниското, асистент по предметот Историја на македонскиот јазик (1959), до највисокото, редовен професор по истиот предмет (1975), а подоцна (1981) по предметот Општа лингвистика.

Како универзитетски наставник, заедно со професорот Блаже Конески, по историја на македонскиот јазик, Настева го водела делот по историска лексикологија, со посебен осврт врз балканистичките лексиколошки теми.

Тој балканистички интерес во наставен поглед ќе се оствари и преку предавање на предметите Историја на албанскиот јазик и Дијалектологија на албанскиот јазик. Оливера Јашар-Настева речиси една деценија ќе биде наставно-научна поткрепа на Катедрата за албански јазик и литература, ќе придонесе за нејзината физиономија со една балканистичка насоченост и ќе биде првата меѓу повиканите во Комисијата за основање на Катедрата за турски јазик во 1975 година и нејзин прв раководител.

Наставниот ангажман на Оливера Јашар-Настева на Филолошкиот факултет посебно доаѓа до израз преку нејзините предавања по Општа лингвистика, како предмет прво предвиден за студентите од Групата за македонски јазик, а подоцна со несебично залагање токму на професор Настева и на сите групи на факултетот.

Во спојот меѓу историјата на македонскиот јазик и општата лингвистика во наставничкиот профил, секако, доаѓа до израз и самиот подем на историско-јазичните проучувања во периодот на Конески и Настева, но и цврстите позиции на историјата на јазикот во нашата научна средина. Тоа секако барало и една строга и прецизна теоретска подготовка во повеќе линии на проучување и, посебно, во сообразување со теоретските дострели на науката за јазикот, пред сè за јазичната интерференција и, посебно, за јазици-

те во контакт, како теми кои нужно бараат своја историска димензија и интерпретација (нешто што ѝ недостасувало на светската лингвистика од тоа време).

Настева знаеше на своите студенти да им вгради прецизно дозиран однос и префинет усет за темите од меѓујазичните контакти и со наставничка гордост да покаже дека македонската научна средина може на тој план да направи многу.

А нè поттикнуваше, во тој поглед, најпрво како студенти, преку примерите од историјата на македонскиот јазик, но и преку примерите од историите на другите јазици кои беспрекорно ги владееше, а потоа и со менторски пристап во изработката на повеќе теми од историјата на македонскиот јазик и меѓујазичните контакти.

Научниот ангажман на Оливера Јашар-Настева се оцртува преку балканистичкиот пристап на историјата на македонскиот јазик; лексиколошкиот и лексикографскиот ангажман во проучувањето на лексичкиот состав на македонскиот јазик; приопштувањето на современите лингвистички достигнувања во македонската наука за јазикот.

Во својот научен интерес Настева секогаш ги имала предвид актуелните теоретски поставки на лингвистичките теми за јазичните сојузи, за јазичната интерференција и за јазиците во контакт, во контекстот на современите лингвистички проучувања, и прецизно ги применувала и ги интерпретирала врз широк јазичен материјал од македонскиот јазик и од другите балкански јазици. Треба да се одбележи дека колку и да се неопходни теоретските познавања од оваа област, за нивна примена врз конкретен јазичен материјал ~~нужни~~ се практичните познавања на јазиците кои се јавуваат како предмет на интерес од аспект на наведените теории. Во таа смисла, на излезната линија на европските и светските лингвисти од различни лингвистички школи и центри на протегот на дваесеттиот век, кои со несебичен жар и лингвистичка упатеност им пристапиле на овие теми, Оливера Јашар-Настева се јавува како лингвист од широк формат со солидно и суптилно владеење на балканските јазици и на турскиот јазик.

Балканистичките проучувања на Оливера Јашар-Настева во македонската наука за јазикот основно се претставуваат преку нејзините заеднички, тимски проучувања на македонскиот јазик и на македонската јазична проблематика, пред сè од дијахронски аспект, заедно, во прв ред, со Блаже Конески, како и со Божидар

Видоески и со Божидар Настев. Од нивните заеднички проучувања, во кои несомнен е влогот на Оливера Јашар-Настева, токму во разоткривањето на балканистичката проблематика, поставени се и разрешени и низа сериозни лингвистички проблеми и прашања од посебно значење за историјата на македонскиот јазик. Неспорен е податокот дека нивните заеднички настапи на повеќе научни, лингвистички и славистички конференции од европски и светски карактер во голема мера придонеле за афирмација на македонската наука за јазикот. Во контекстот на заедничките проучувања со Блаже Конески на историјата на македонскиот јазик посебно се издвојува хрестоматијата „Македонски текстови X–XX век“ (прво издание – 1966; второ, дополнето издание – 1972). Оваа хрестоматија содржи репрезентативен избор на македонски текстови и го прикажува развојот на словенската писменост во Македонија, како и историскиот развој на македонскиот јазик. Во научен поглед, нејзиното значење доаѓа до израз преку претставената периодизација на историјата на македонскиот писмен јазик. Нужно е да се забележи дека составувачите на хрестоматијата, притоа, не тргнале од поставените шаблони во проучувањата на историјата на писменоста во другите словенски средини, туку тргнале конкретно од македонскиот јазичен материјал.

Интересот на Настева за историската лексикологија на македонскиот јазик се надоврзува на нејзиниот опфатен труд *Турскиите лексички елементи во македонскиот јазик* (докторска дисертација одбранета на Филозофскиот факултет во Скопје во 1962 година пред комисија во состав: Б. Конески, М. Соколовски и Х. Поленаквиќ). Овој труд разработува еден од најзначајните лексички елементи во македонскиот јазик (турскиот) и го претставува јазичниот материјал кој понатаму ќе биде предмет на научно проучување во поголем број научни трудови на Настева, па и пошироко. Имено, анализираниот јазичен материјал на турцизмите во македонскиот јазик во докторската дисертација на Настева ќе претставува поттик за сестрано проучување на местото и улогата на турцизмите во македонскиот јазик од страна на повеќе македонисти.

Во научното дело на Настева тој интерес суптилно еволуира преку проучување на стилските вредности на турцизмите, пред сè, во јазикот на македонската народна поезија. Освен во одделни статии, овие проучувања претставуваат предмет на посебен интерес и во нејзината монографија *Турскиите елементи во јазикот и стилот на македонската народна поезија* (1987).

Преку интересот за Цепенков, во научното дело на Настева се следи оној стамен и стабилен премин од историчар на јазикот и лексиколог со широк дијапазон на интерес до лингвист кој се зафаќа со современите проблеми на науката за јазикот. Тој интерес, во прв ред, се насочува кон темата за тајните јазици во Македонија. Интересот за оваа тема се јавува мошне рано и постојано еволуира.

Во поширока мера, поврзаноста меѓу лексиколошките проучувања и стилските проучувања на народната поезија наоѓа одраз и во теми поврзани со современата македонска поезија, во контекст на нејзините општолингвистички преокупации. Освен проследувањето на турцизмите на современата македонска литература, тема за која Настева заедно со Конески поттикнала повеќе проучувачи, таа посветила посебно внимание и на темата за семантичкото поле на боите во современата македонска поезија. Без лажна скромност, Настева е меѓу првите која системно ја обработила оваа тема, навестена како клучна уште во самите десосировски почетоци на општата лингвистика.

Научниот спој меѓу нејзините солидно поставени научни проучувања на лексикологијата и литературата (во контекст на нејзиниот поширок филолошки интерес) наоѓа одраз во обработката на определени суштински прашања од областа на историската лексикографија во македонската наука за јазикот. Во таа насока Настева ја проучува лексикографската активност во Македонија, посебно на протегот на втората половина на XIX век, кога кај повеќето македонски преродбеници се отвора, па и јасно се нагласува, македонската јазична свест и самобитност. Меѓу тие проучувања посебно се издвојуваат брилијантните согледувања за јазичното визионерство на македонистот Ѓорѓија Пулевски и за неговата лексикографска активност. Во таа насока Настева разрешила определени суштински прашања од историјата на македонскиот јазик.

Основните лингвистички проблеми кои се предмет на научниот интерес на Оливера Јашар-Настева се, секако, проблемите на билингвизмот и на диглосијата, како и проблемот на стилот, и тоа, од една страна, на стилот на уметничкото дело и, од друга страна, на стилската диференцијација на јазикот.

Неспорен е податокот дека лингвистичката интерпретација на овие проблеми кај Оливера Јашар-Настева во голема мера се

надоврзуваат, пред сè, на лична нејзина ексцерпција и опсервација, која ја започнала од нејзините научни почетоци, надополнета со целосно можен увид во богатата презентација на јазичен материјал на оваа тема и на неговата интерпретација ти од крајот на минатиот и од првата половина на XX век, како и на понекогаш ексклузивната литература поврзана со овие прашања.

Посветувајќи солидно внимание на релацијата јазик–општество, Настева со посебен жар ги обработува лингвистичките и екстралингвистичките фактори кои придонесуваат за појавата на билингвизмот и диглосијата, при што секогаш ја има предвид македонската јазична ситуација.

Во таа насока, ако се има предвид нејзиното лингвистичко дело во целост, треба да се нагласи дека Настева го дефинирала статусот на турцизмите (респективно и на турскиот јазик) во Македонија во одредени периоди (и на дијахрониски и на синхрониски план), како и статусот на балканизмите во структурата на македонскиот јазик, дека ги дефинирала екстралингвистичките фактори кои извршиле влијание врз структурата на македонскиот јазик, дека ја дефинирала историската лексикографија, дека на лексиколошките проучувања им пристапила од аспект на принципите на современата лексикологија, поставувајќи го односот на активниот и пасивниот вокабулар во македонскиот јазик и извршувајќи стилска диференцијација на јазикот, ѝ пристапила на лексиката како на отворен динамичен систем во системот на јазикот, дека им пристапила со солидна научна подготвеност на проблемите на општата лингвистика, и посебно на проблемот на билингвизмот и диглосијата, во согласност со современите принципи на нивното проучување, па така поставила солидна основа за понатамошни проучувања на овие прашања во македонската наука за јазикот.

Укажувајќи на овој податок имаме предвид дека темите со кои се зафаќала во костец Оливера Јашар-Настева, посебно темата за релацијата дијапазон и секогаш отвораат редица нови прашања кои бараат поинаква интерпретација. Во таа смисла, солидно поставените односи на екстралингвистичките фактори, пред сè од дијахрониски аспект, претставуваат цврста основа за нивно понатамошно проучување.

Оливера Јашар-Настева им припаѓа на оние лингвисти кои во науката влегуваат на голема врата со солидна научна елабора-

ција и јасно оформени научни погледи и ставови и кои постојано ги продлабочуваат своите научни сознанија со респект спрема резултатите на своите претходници и со обмислен увид во достигнувањата на современата наука за јазикот.

Почитувани присутни,

Затвораме денес едно значајно поглавје во историјата на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје и во историјата на македонската наука за јазикот.

Оливера Јашар-Настева повторно е со своите неуморни сорајатници со кои заедно ги претставуваше дистрибуцијата на балканизмите во македонскиот јазик, интерференцијата и меѓујазичните контакти во македонската народна поезија низ славистичките центри во Европа и светот.

Горди сме што сме биле во можност да им се радуваме на нејзините успеси, па по секој разговор да ги прифаќаме и како свои.

Славата нека ѝ биде вечна!

Б И Б Л И О Г Р А Ф И Ј А
НА ТРУДОВИТЕ НА АКАДЕМИК
ОЛИВЕРА ЈАШАР-НАС

1953

1. *Албански зборови во македонскиот мајни јазици.* – Македонски јазик – Скопје, 1953, IV, 3, стр. 60–64; 4, стр. 84–92; 5–6, стр. 132–139.

1957

2. *Влијанието на македонскиот јазик врз албанскиот и турскиот збори во Македонија.* – Македонски јазик – Скопје, 1957, VIII, 2, стр. 147–164.

1962

3. *Македонскиот калки од турскиот јазик.* – Македонски јазик – Скопје, 1962–1963, XIII–XIV, 1–2, стр. 109–172.
4. *Stanisław Stachowski: Przyrostki obcego pochodzenia w języku serbochorwackim, Kraków 1961.* – Македонски јазик – Скопје, 1962–1963, XIII–XIV, 1–2, стр. 279–282.
5. *Turskite leksički elementi vo makedonskiot jazik.* – Скопје : О. Јаšар-Nasteва, 1962. – XXXIV, 519 str. – Докторска теза.

1963

6. *За турскиот зборови во македонскиот јазик.* – Просветена жена – Скопје, март 1963, стр. 10–11.
7. *Les éléments lexicologiques turcs dans le macédonien.* – Годишен зборник на Филозофскиот факултет – Скопје, 1963, 15, стр. 409–412.

8. „Македонски јазик“ (година XI–XII, 1960–1961, кн. 1–2). – Литературен збор – Скопје, 1963, X, 2, стр. 29–32.
9. *Турско-македонски лексички вкрстувања и мешања*. – Годишен зборник на Филозофскиот факултет – Скопје, 1963, 15, стр. 349–384.

1964

10. *Македонски јазик, XIII–XIV, кн. 1–2 (1962/63)*. – Литературен збор – Скопје, 1964, XI, 2, стр. 28–30.

1965

11. *За етимолошкиите речници на словенските јазици*. – Македонски јазик – Скопје, 1965, XVI, стр. 208–217.
12. *За тавилолошкиите хибридни образувања во македонскиот јазик*. – Литературен збор – Скопје, 1965, XII, 1, стр. 17–22.
13. *Петтиот конгрес на југословенските слависти*. – Литературен збор – Скопје, 1965, XII, 6, стр. 26–27.
14. *Revue des études slaves, mélanges André Vaillant, tome quarantième, Paris 1964*. – Македонски јазик – Скопје, 1965, XVI, стр. 205–208.

1966

15. *Еден значаен придонес на македонската наука: по повод „Историјата на македонскиот јазик“ од Блаже Конески*. – Разгледи – Скопје, 1966, VIII, 5, стр. 494–496.
16. *За некои аспекти на збогатувањето на лексиката на современиот македонски јазик*. – Македонски јазик – Скопје, 1966, XVII, стр. 5–29.
17. *За епитетите во јазикот на Кочо Рацин*. – Современост – Скопје, 1966, XVI, 10, стр. 905–912.
18. *Интернационалната лексика во современиот македонски јазик*. – Литературен збор – Скопје, 1966, XIII, 3, стр. 10–16.
19. *Македонски текстови 10–20 век* / Б. Конески, О. Јашар-Настева. Скопје : Сојуз на друштвата за македонски јазик и литература, 1966. – 175 стр.
20. *Нов прилог кон изучувањето на македонските дијалекти*. – Македонски јазик – Скопје, 1966, XVII, стр. 228–230.
21. *Првиот меѓународен конгрес за балканолошки и југоисточноевропски изучувања*. – Литературен збор – Скопје, 1966, XIII, 6, стр. 26–27.
22. *Un balkanisme dans la langue de la poésie populaire macédonienne* / Blaže Koneski et Olivera Jašar-Nasteva. – Die Welt der Slaven – München, 1966, XI, 1–2, str. 172–175.

1967

23. *Die Verserzählung „Skenderbeg“ von Grigor Prličev.* – Zeitschrift für Balkanologie – Wiesbaden, 1967, V, 1, str. 34–50.
24. *Обраќен речник на македонскиот јазик.* – Македонски јазик – Скопје, 1967, XVIII, стр. 165–168.

1968

25. *Distribution des balkanismes en macédonien* / В. Koneski, В. Vidoeski, О. Јаќар-Настева. – Actes du Premier congrès international des études Balkaniques et Sud-est européennes. – VI. – Sofia : Académie Bulgare des sciences, 1968, str. 517–546.
26. *Termes maritimes en macédonien.* – Bollettino dell'Atlante linguistico Mediterraneo – Firenze, 1968–1970, 10–11, str. 69–76.
27. *Формирањето на лексиката на современиот македонски јазик.* – Предавања /на/ I семинар за македонски јазик, литература и култура : Охрид, 21.VIII – 7.IX 1968. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1968. – 5 стр.
28. *Хибридни образувања во македонската топонимија : (за употребата на турски топоними во една источномакедонска област).* – Реферати на македонските слависти за VI меѓународен славистички конгрес во Прага. – Скопје : Сојуз на друштвата за македонски јазик и литература, 1968, стр. 21–27.

1969

29. *За некои праќања на билингвизмот во Македонија.* – Предавања /на/ II семинар за македонски јазик, литература и култура : Охрид, 28.VIII – 13.IX 1969. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1969. – 10 стр.
30. *За некои фонолошки измени во говорот на турското население во Гостиварско.* – Годишен зборник на Филозофскиот факултет - Скопје, 1969, 21, стр. 237–244.
31. *Za Skenderbeg kaj Grigor Prličev.* – Simpoziumi për Skënderbeun : 9–12 maj 1968. – Priština, 1969, str. 361–367.
32. *Scanderbeg nella letteratura macedone.* – V convegno internazionale di studi albanesi. – Palermo : Centro internazionale di studi albanesi, 1969, str. 259–265.

1970

33. *За македонските главни јазици.* – Годишен зборник на Филозофскиот факултет – Скопје, 1970, 22, стр. 553–568.

34. *Interférence au niveau de la langue de la poésie populaire des peuples balkaniques* / В. Конески, В. Настев, О. Јашар-Настева. – *Balkanica* – Beograd, 1970, I, str. 13–22.
35. *Меѓусебниџе конџакџиџи во народнаџа џоезџа* / Б. Конески, О. Јашар-Настева, Б. Настев. – *Културен живот* – Скопје, 1970, XV, 8–9, стр. 18–21.
36. *Турскиоџ џовор во Гостџиварскиоџ крај*. – Гостиварскиоџ крај : (македонскиоџ, албанскиоџ и турскиоџ говор). – II. – Гостивар : Општинско собрание, 1970, стр. 271–306.
37. *Турџизмиџе кај К. Пејчиновиќ со оџлед на релиџиознаџа џерминологиџа*. – Симпозиум 1100-годишнина од смртта на Кирил Солунски : Скопје – Штип, 23–25 мај 1969. – Кн. II. – Скопје : Македонска академиџа на науките и уметностите, 1970, стр. 257–267.

1971

38. *Bilinguität bei der türkischen Bevölkerung in der Gegend von Gostivar und dadurch bedingte phonologische Veränderungen in ihrem Dialekt*. – *Zeitschrift für Balkanologie* – Wiesbaden, 1971–72, VIII, 1–2, str. 57–83.
39. *За фонџскаџа адаџџациџа на џурџизмиџе во македонскиоџ јазик*. – *Serta Slavica : In memoriam Aloisii Schmaus*. – München : Rudolf Trofenik, 1971, str. 316–322.
40. *Македонскиоџ јазик и друџиџе балкански јазџи*. – Предавања на IV семинар за македонски јазик, литература и култура : Охрид, 19.VIII - 2.IX 1971. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1971, стр. 41–47.

1972

41. *Македонски џексџови 10–20 век* / Б. Конески, О. Јашар-Настева. Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1972. – 170 стр.
42. *Морфологиџа адаџџациџа на лексџчкиџе заемки во македонскиоџ јазик*. – Предавања на V семинар за македонски јазик, литература и култура : Скопје и Охрид, 14.VIII – 30.VIII 1972. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1972, стр. 47–56.
43. *Some Characteristics of the Macedonian Language*. – *Macedonian Review* – Skopje, 1972, II, 1, str. 71–74.
44. *Функционирањеџо на џурџизмиџе во македонскиоџ книжевен јазик*. – *Македонски јазик* – Скопје, 1972, XXIII, стр. 91–98.

1973

45. *Еџимологиџкиоџ сосџав на македонскаџа лексџа*. – Предавања на VI семинар за македонски јазик, литература и култура : Скопје – Ох-

рид, 16.VII – 31.VII 1973. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1973. – 14 стр.

46. *Од лексикаџа на Кирил Пејчиновиќ*. – Кирил Пејчиновиќ и неговото време : симпозиум, Тетово, 24 и 25 ноември 1971. – Тетово : Општинско собрание, 1973, стр. 93–103.
47. *Стилистичката употреба на турцизмите во современој македонски јазик*. – Реферати на македонските слависти за VII меѓународен славистички конгрес во Варшава. – Скопје : Сојуз на друштвата за македонски јазик и литература на СРМ, 1973, стр. 35–43.

1974

48. *Балканизмите во македонската лексика*. – Предавања на VII семинар за македонски јазик, литература и култура : Скопје и Охрид, 15.VIII – 31.VIII 1974. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1974, стр. 33–36.
49. *Les contacts entre les parlers macédoniens et albanais* / O. Jašar-Nasteva, B. Koneski, B. Vidoeski. – Publié à l'occasion du troisième Congrès International des Études Balkaniques et Sud-Est Européennes à Bucarest. – Skopje : Séminaire de langue macédonienne, littérature et culture, 1974. – 15 str.
50. *Прилог кон истражувањето на лексичките балканизми во македонскиот јазик*. – Македонски јазик – Скопје, 1974, XXV, стр. 211–235.

1976

51. *Општествено-политичката терминологија во јазикот на К. П. Мисирков*. – К. П. Мисирков и национално-културниот развој на македонскиот народ до ослободувањето : реферати на Симпозиумот во Скопје, 22 и 23 април 1975. – Скопје : Институт за македонски јазик, 1976, стр. 68–77.
52. *Turchismi nei documenti ragusei redatti in lingua italiana (dal sec. XV la sec. XVII)*. – Bollettino dell'atlante linguistico mediterraneo – Firenze, 1976 (1971–1973), 13–15, str. 315–334.

1977

53. *Гурчин Кокале, Парџенија Зографски, Горѓи Пулески и Панајоти Ѓиноски во еден ракопис на Рисија Оѓановиќ*. – Бигорски научно-културни собири 1976–1977. – Скопје : Мисла, 1978, стр. 43–64.
54. *Кој е „Берџодол“ на Цејенков?* – Годишен зборник на Филолошкиот факултет – Скопје, 1977, 3, стр. 251–260.

1978

55. *За формалниџе и функционалниџе особеносџи на редуџликациџаџа во македонскиоџ јазик*. – Македонски јазик – Скопје, 1978, XXIX, стр. 35–60.
56. *Interférence au niveau de la langue de la poésie populaire des peuples balkaniques* / В. Koneski, В. Nastev, О. Jašar-Nasteva. – Actes du IIe Congrès International des Études du Sud-est Européen : (Athènes, 7–13 mai 1970). – Tome V : Linguistique et Littérature. – Athènes : Association Internationale des Études du Sud-est Européen, 1978, стр. 539–550.
57. *Лексикаџа на македонскиџе џајни јазичи од морфолошки и семантички-сџилисџички асџекџи*. – Годишен зборник на Филолошкиот факултет – Скопје, 1978, 4, стр. 47–76.
58. *Морфолошки иновациџи во современиоџ македонски јазик*. – Предавања на X семинар за македонски јазик, литература и култура : Скопје и Охрид, 5.VIII – 25.VIII 1977. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1978, стр. 39–48; Културен живот – Скопје, 1978, XXIII, 1–2, стр. 18–20.
59. *Од џроблемаџикаџа на билинџвизмоџ во Македонија*. – Предавања на VIII семинар за македонски јазик, литература и култура : Скопје и Охрид, 7.VIII – 23.VIII 1975. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1978, стр. 46–55.
60. *Турски елементи во јуџословенскаџа џоџонимија*. – Реферати на македонските слависти за VIII меѓународен славистички конгрес во Загреб – Љубљана. – Скопје : Македонски славистички комитет, 1978, стр. 23–33.
61. *Турцизмиџе и нивнаџа сџилисџичка функција во македонскиоџ литератџурен јазик*. – Предавања на IX семинар за македонски јазик, литература и култура : Скопје и Охрид, 9.VIII – 25.VIII 1976. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1978, стр. 35–41.

1979

62. *За хумороџи кај Марко Цеџенков*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1979, IV, 2, стр. 17–49.
63. *Лексикоџрафскаџа рабоџа на Марко Цеџенков*. – Предавања на XII семинар за македонски јазик, литература и култура : Скопје и Охрид, 11.VIII – 31.VIII 1979. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1979, стр. 87–96.
64. *Прилоџ кон џроучувањето живоџоџи и дејносџа на јеромонахоџи Арсенија од Теарце*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1979, IV, 1, стр. 13–32.

65. *Реду̀пликација во македонскиот и дру̀жителски балкански јазици*. – Предавања на XI семинар за македонски јазик, литература и култура : Скопје и Охрид, 11.VIII – 31.VIII 1978. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1979, стр. 41–43.

1980

66. *Кузман Шайкарев и ароманскиот фолклор*. – Годишен зборник на Филолошкиот факултет – Скопје, 1980, 6, стр. 241–290.
67. *Меѓујазични контакти и нашата фононимија*. – Втора југословенска ономастичка конференција : Скопје, 6–9 октомври 1977. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1980, стр. 133–137.
68. *Развој на дијалектната лексика во услови на јазично мешање* : (врз основа на турско-македонски и турско-албански јазични контакти во Гостиварско). – Македонски јазик – Скопје, 1980, XXXI, стр. 27–37.
69. *„Седмо̀рехниот“ на Арсенија Марковиќ од Теарце*. – Бигорски научно-културни собири : 1978–1979. – Скопје : Совет на „Бигорските научно-културни собири“, 1980, стр. 69–84.

1981

70. *La phraséologie macédonienne dans le contexte balkanique* / O. Jašar-Nasteva, B. Koneski, B. Nastev. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1981, VI, 1, стр. 11–21.
71. *Лексичко-семантичкиот подсистем на бои во современиот македонски јазик* : прилог кон проучувањето на хроматската терминологија. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1981, VI, 2, стр. 59–75.
72. *Односот на К. Шайкарев кон македонската лексика*. – Годишен зборник на Филолошкиот факултет – Скопје, 1981, 7, стр. 59–70.
73. *Прилог кон проучувањето извориште и карактеристиката на хуморот кај Марко Цепенков*. – Симпозиум посветен на животот и делото на Марко Цепенков – Прилеп, 15–17 ноември 1979. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите; Прилеп : Друштво за наука и уметност, 1981, стр. 111–116.

1982

74. *За функцијата на боите во јазикот на современата македонска поезија*. – *Studia linguistica Polono-Jugoslavica* – Скопје, 1982, 2, стр. 125–131.
75. *Кануннаместо од Биџола и неговите јазични особености*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1982, VII, 1, стр. 71–91.

76. *Контактните на македонските и албанските говори* / Оливера Јашар-Настева, Блаже Конески, Божидар Видоески. – I научна дискусија : (Охрид, 27–28 август 1974). – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1982, стр. 83–92.
77. *Лексикографската работа на Кузман Шайкарев*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1982, VII, 2, стр. 41–72.
78. *Поважните карактеристики на лексичките туризми во македонските писмени сѐменици од XV до XVIII век*. – Македонски јазик – Скопје, 1982 (1981–1982), XXXII–XXXIII, стр. 269–285.
79. *Пројави на дијалекција и билингвизам во СР Македонија*. – Пристапни предавања, прилози и библиографија на новите членови на Македонската академија на науките и уметностите – Скопје, 1982, VI, стр. 137–154.
80. *Хронолошката терминологија во современата македонска поезија*. – Предавања на XV семинар за македонски јазик, литература и култура : Скопје и Охрид, 5.VIII – 25.VIII 1982. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1982, стр. 43–61.

1983

81. *Кузман Шайкарев како лексикограф*. – Предавања на XVI семинар за македонски јазик, литература и култура : Охрид, 5.VIII – 26.VIII 1983. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1983, стр. 47–62.
82. *По однос на употребата на македонизмите во лексиката на гостиварскиот турски говор*. – Бигорски научно-културни собири : 1980–1981. – Гостивар : Совет на „Бигорските научно-културни собири“, 1983, стр. 93–98.
83. *Развој на дијалектната лексика во услови на јазична интерференција* : богатството на албанските, ароманските и турските говори во СР Македонија. – Реферати на македонските слависти за IX меѓународен славистички конгрес во Киев. – Скопје : Македонски славистички комитет, 1983, стр. 15–23.

1984

84. *Аромански лексикографско-граматички трудови и ароманските речници на Кузман Шайкарев*. – Македонски јазик – Скопје, 1984, XXXV, стр. 53–71.
85. *Балкански јазични паралели во речниците на Ѓорѓи Пулевски* / Б. Конески, О. Јашар-Настева. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1984, IX, 2, стр. 57–63.

86. *Боитѝе во современаѝа македонска ѝоезија*. – Зборник во чест на Блаже Конески по повод шеесетгодишнината. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1984, стр. 107–120.
87. *За лексичко-сѝилистѝичкиѝе особеносѝи на јазикот на Рајко Жинзифов во расказот „Прошеѝба“*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1985, X, 1, стр. 57–73.
88. *За речницѝе на Ѓорѓи Пулевски и албанскаѝа ѝаралела во нив*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1984, IX, 2, стр. 43–56.
89. *Лексикоѝрафскиот обид на Консѝанѝин Миладинов*. – Животот и делото на браќата Миладиновци : научен сбор по повод 120-години од смртта : Скопје, 15–16 октомври 1982. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1984, стр. 287–304.
90. *Развојот на македонскаѝа лексика во балкански контекст и нејзиното збоѝаѝување со синоними од ѝрчко и ѝурско ѝоѝекло*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1985, X, 2, стр. 47–59.

1986

91. *А. М. Селищев и македонистѝичкаѝа ѝроблемаѝика во балканскиот контекст*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1986, XI, 2, стр. 113–142.
92. *Бѝѝолскоѝо кануннаме и неѝовоѝо значење за ѝроучувањеѝо на македонскаѝа лексика*. – Зборник на трудови посветени на академикот Михаило Апостолски по повод 75-годишнината од животот. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1986, стр. 485–496.
93. *Прилоѝ кон ѝроучувањеѝо на Јуруциѝе од Радовишко* : I. Историско-економски и етнографски податоци. II. Главни особености на говорот. – Етногенеза на Јуруците и нивното населување на Балканот : Материјали од Тркалезната маса, одржана во Скопје на 17 и 18 ноември 1983 година. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1986, стр. 125–146 : илустр.

1987

94. *За еѝѝеѝѝѝе во јазикот на Кочо Рацин*. – Македонската литературна наука за Рацин / избор, редакција и предговор Томислав Тодоровски. – Скопје : Наша книга, 1987, стр. 71–76.
95. *Инѝеѝрација на ѝурски елементи во македонскиот ѝаѝронимски систем*. – Реферати на македонските слависти за X меѓународен славистички конгрес во Софија. – Скопје : Македонски славистички комитет, 1988, стр. 25–40.

96. *Турски елементи во јазикот и стилот на македонската народна поезија.* – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1987. – 111 стр.

1988

97. *Интересот на Крум Тошев за македонската лексичка и лексикографска проблематика.* – Зборник во чест на Крум Тошев : научен собир по повод 10 години од смртта на Крум Тошев : (4 и 5 декември 1986 г.). – Скопје : Филолошки факултет, 1988, стр. 26–31.
98. *Местото и значењето на косиурскиот македонско-тврчки речник од XVI век за развојот на македонската лексикографија.* – *Leksikografija i leksikologija : zbornik radova.* – Sarajevo : Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 1988, str. 3–7. – (Posebna izdanja: LXXXV : Odjeljenje društvenih nauka; 21).
99. *Односот на Вук кон тврцизмот.* – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1988, XIII, 2, стр. 47–85. – (Научен собир посветен на 200-годишнината од раѓањето на Вук Стефановиќ Караџиќ : Скопје, 10 ноември 1987).
100. *Parallèles linguistiques balkaniques dans les dictionnaires de Gorgi Pulevski / B. Koneski, O. J. Nasteva.* – Papers presented at the Vth International Congress of South-East European Research Studies, held in Belgrade (11–16th September 1984). – Скопје : Institute of national history, 1988, str. 115–119.
101. *Поглед врз тврчката лексика во македонските говори од косиурско-корчанското дијалектно подрачје.* – Јазичните појави во Битола и Битолско денеска и во минатото : реферати од научниот собир одржан од 7 до 9 септември 1984 г. во Битола. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1988, стр. 151–169.

1989

102. *Kontaktet e të folmeve maqedonase me të folmet shqipe / Bllazhe Koneski, Olivera Jashari Nasteva, Bozhidar Vidoeski.* – *Gjurmime Albanologjike : seria filologjike* – Prishtinë, 1989, 19, str. 55–63.
103. *Les formes linguistiques écrites en Macédoine au XIXe siècle dans le contexte balkanique / Olivera Jašar-Nasteva, Blaže Koneski.* – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1989, XIV, 1, стр. 75–90.
104. *Makedonlar arasinda Nasrattin Hoca.* – *Sesler – Üsküp*, 1989, XXV, 240–241, str. 27–30.
105. *Од проблематиката на македонските дамаскини и иновационите процеси во нивната лексика од аспект на меѓудијалектни и меѓујазични контакти.* – Климент Охридски и улогата на Охридската кни-

жевна школа во развитокот на словенската просвета : материјали од научен собир одржан во Охрид од 25 до 27 септември 1986 година. - Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1989, стр. 81–90.

1990

106. *Имјресии за сѝилизацијајѝа на циклуси кај Јаворов, Рацин и Конески*. – Македонската литература меѓу двете светски војни и појавата на „Бели мугри“ : зборник на трудови од научниот собир одржан во Скопје на 3 и 4.X 1989 г. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1990, стр. 129–151.
107. *Makedonlarda Nasrettin Hoca*. – I. Milletlerarasi Nasrettin Hoca sempozyumu bildirileri : 15–17 Mayıs 1989, Ankara. – Ankara : Ankara Üniversitesi basımevi, 1990, str. 267–273.
108. *Месѝоѝо на македонскиоѝѝ јазик во балканскаѝѝа јазична заедница* : тези. – Предавања на XXII семинар за македонски јазик, литература и култура : Скопје и Охрид, 4–22.VIII 1989 година. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1990, стр. 23–27.

1991

109. *Лакардија „слово/λόγος“ и „ѝриѝча/παραβολή“*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1991, XVI, 2, стр. 47–56.
110. *Les formes linguistiques écrites en Macédoine au XIXe siècle dans le contexte balkanique* / Blaže Koneski, Olivera Jašar-Nasteva. – VI меѓународен конгрес за проучување на Југоисточна Европа (Софија 1989) : прилози на учесниците од Македонија. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1991, стр. 85–92.
111. *Месѝоѝо и улогаѝѝа на ѝурѝизмиѝѝе во Кулакискоѝѝо еванѓелие*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука - Скопје, 1991, XVI, 1, стр. 79–99 : прил.
112. *Околу ѝрашањеѝѝо за месѝоѝо и значењеѝѝо на ѝурѝизмиѝѝе во лексикаѝѝа на дамаскиниѝѝе*. – Studia linguistica Polono-Jugoslavica – Sarajevo, 1991, 6, стр. 51–54.

1992

113. *Makedonya'da Nasreddin Hoca*. – Balkanlar'da türk kültürü – Ankara, 1992, 3, стр. 8–11.
114. *Soziolinguistische Aspekte des makedonischen und der anderen Sprachen in der Republik Makedonien*. – Die Welt der Slaven – München, 1992, XXXVII, 1–2, стр. 188–210 : 3 карти.

1993

115. *Алоџлојџски елементи у ѓаличком речнику Рисије Оџњановића као одраз друшћивено-кулћурне средине*. – Рјећник и друшћво : зборник радова са знанственог скупа о лексикографији и лексикологији одржаног 11–13.X 1989. у Загребу. – Загреб : Хрватска академија знаности и уметности, 1993, стр. 155–166.

1994

116. *Гриџор Прличев и еден айел на охридскије Власи во врска со воведувањето на мајчиниот јазик во училиштата*. – Животот и делото на Григор Прличев : реферати од научен собир одржан во Скопје на 21 и 22 април 1993 година. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1994, стр. 19–37.
117. *Дали е можно Гриџор Прличев да ѓи ирвел „Смехурије на Ариосио“ на буџарски јазик во Солун 1855 година*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1994, XIX, 1–2, стр. 133–151.
118. *За „Испражувањата...“ (1808 ѓ.) на Ароманецот Г. К. Рожа иронајдени во Велес во 1928 година*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1994, XIX, 1–2, стр. 153–179.
119. *Македонско-црноџорске иаралеле у уиоиреби иридевских заменица сви и цели* / Блаже Конески и Оливера Јашар-Настева. – Црногорско-македонске књижевне, језичке и културне везе : радови са научног скупа, Титоград, 1. и 2. новембар 1988. – Подгорица : Црногорска академија наука и уметности, 1994, стр. 71–76.
120. *Месиоито и улоџата на иурцизмите во Трлискоито еванџелие* : (Прилог кон проучувањето на турцизмите во македонските јужни говори). – Македонските дијалекти во Егејска Македонија : научен собир, Скопје 23–24 декември 1991. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1994, стр. 23–60.
121. *Quelques observations sur le problѐme actuel de l'emploi de la langue maternelle des minoritѐs nationales dans la Rѐpublique de Macѐdoine*. – Bulletin : Association Internationale d'Etudes de Sud-Est Europeen – Bucarest, 1994–1995, XXIV–XXV, стр. 95–99.

1995

122. *Инијересот и иридонесот на Блаже Конески за македонската лексикоџрафија*. – Зборник на трудови посветени на академик Блаже Конески. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1995, стр. 133–191.

123. *Интересот на Григор Прличев за италијанскиот јазик и литература*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1995, XX, 1–2, стр. 135–151.
124. *Неколку размислувања за односот на Григор Прличев кон лексичките и фразеолошкиите елементи во јазикот на „Автобиографијата“*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1995, XX, 1–2, стр. 103–134.
125. *Семантичко-стилистика интерпретација на каракамен и карасмрт во њоевскиот јазик на К. Рацин*. – Македонски јазик – Скопје, 1995, XI–XII, стр. 235–243.
126. *Уште еднаш за датирањето на Прличевото превод „Смехуриите на Ариосто“*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1995, XX, 1–2, стр. 153–162.

1996

127. *Еден Предговор на Григор Прличев : Предговор кон Смехуриите на Ариосто*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1996, XXI, 1, стр. 47–53.
128. *За Иво Андриќ и неговите размислувања за јазикот и стилот*. – Studia Linguistica Polono-Meridanoslavica – Скопје, 1996, 8, стр. 209–234.
129. *Збор-два за значењето на Прличевото Предговор кон преводот на Орландо Фуриозо на Ариосто*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1996, XXI, 1, стр. 55–57.
130. *Искажувањата на Горѓи Пулевски за јазична ситуација во Македонија*. – Јазичите на почвата на Македонија : прилози за истражувањето на историјата на културата на почвата на Македонија. – Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1996, стр. 33–51. - (Макропроект „Историја на културата на Македонија“ : кн. 3.).
131. *Крстот Пејков Мисирков за македонската интелегенција и нејзиното однос кон народноста*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1996, XXI, 2, стр. 39–48.
132. *Неколку искажувања на Григор Прличев за Турциите (врз основа на Автобиографијата)*. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1996, XXI, 1, стр. 41–46.

1997

133. *A Contribution to the Study of the Revival of the Aromanians of Macedonia (Based on an Autographed Manuscript by G. Prličev)*. · Balkanistica – Oxford, Mississippi, 1997, 10, str. 241–254.
134. *Еден поглед врз употреба на лексичко-семантичките заемки во говорот на Григор Прличев од 1866 година*. – Зборник во чест на

Радмила Угринова-Скаловска : по повод седумдесетгодишнината. – Скопје : Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет, 1997, стр. 95–106.

135. *Еден социолингвистички поглед врз некои процеси во лексиката на современиот македонски јазик (со посебен осврт на њ).* – Торонто, јуни 1997. – 8 стр.

1998

136. *Местото на романскиот и балканскиот јазик во творештвото на олиголозиот Прличев.* – Први романистичко-балканистички средби во чест на проф. Божидар Настев, 1998 г. – 25 стр.

Составил: Лилјана Ристевска

СОДРЖИНА

Акад. МИЛАН ЃУРЧИНОВ

Говор на комеморативната седница одржана на 11 јануари 2000
година во Македонската академија на науките и уметностите . . . 9

Проф. ДИМИТАР ПАНДЕВ

Говор на комеморативната седница одржана на 11 јануари 2000
година во Македонската академија на науките и уметностите . . . 15

Библиографија на трудовите на академик Оливера Јашар-Настева 23

